

skulde beskylde ham for, at han havde gjort det af Frygt for Venstre. Om det har været Frygt for Venstre eller Kjærlighed til Høire, der har været mest indvirkende paa Villensstein, er overordentlig vanskelig at afgjøre. Dermed ere vi færdige med Bestikfelsen, og saa staar der det tillage, som Hr. Rauber med et fremmed Ord kalder Intimidationer, de Indvirkninger, der altsaa have fundet Sted ved at indjage Folk Frygt og skræmme dem. Hvad nu dette angaar, vil jeg minde det ærede Thing om, at det jo ikke er første Gang, at der har været fremført som Anfer imod et Valg, at der havde fundet Trusler mod Befolkningen Sted. Jeg gentager, at for saa vidt Truslerne have gaaet ud paa, at Bedkommende vilde blive udsatte for Bold, saa foreligger der noget Ulovligt, og de Stemmer, der maatte være vundne ved Anvendelsen af Bold eller ved Trusel om Bold, vilde efter min Formening med Høie kunne kasseres, men naar der ikke bliver Tale om den Slags Trusler, hvorimod der er Tale om Indvirkning paa Bælgerne ved at stille dem visse Fordele i Udsigt, dersom de gaa til den ene Side, og stille dem i Udsigt, at de vilde tabe visse Fordele, saafremt de gaa til den anden Side, saa skal man, og det har Folkethinget altid været, saalænge det overhovedet har eksisteret, være meget varsom med at tillægge saadanne Klager nogen videre Betydning. Det er overordentlig vanskeligt at træffe Grændsen mellem saadanne Indvirkninger, der maa anses for at være aldeles tilbørlige, og saadanne, der maatte anses for at være forkastelige, men endnu vanskelige vil det vistnok være at træffe Grændsen mellem saadanne Indvirkninger, der ikke blot maa siges at være i og for sig forkastelige fra et moralsk Standpunkt, men ogsaa ere af den Karakter, at de kunne siges at være juridisk forkastelige eller ulovlige. Anvendes saadanne Midler fra Autoritetens Side, saa kan man anlægge en strengere Maalestok, end hvor der er Spørgsmaal om Indvirkninger fra Privates Side. Det forekommer mig, at enhver Statsborger, der vil opfylde sine Forpligtelser som saadan, maa finde sig i at være udsat for, at Opfyldelsen af hans Forpligtelser som saadan efter Omstændighederne kan paadrage ham Ugunst fra den ene eller anden Side, og vor frie Forfatning stiller den Fordring til Borgere, at de skulle, naar de overhovedet ville gjøre Brug af deres politiske Rettigheder, have saa megen Karakterstyrke, at de kunne sætte sig ud over saadanne Hensyn. Det er overmaade farligt at ville opstille en Grundsætning, der gaar i modsat Retning. Naar der nu søres Klage over, at Godseiere og Arbejdsgivere have øvet Tryk paa Leiehusmænd eller Arbeidere derved, at de dels ligefrem have sagt til Bedkommende og dels givet dem at forståa, at hvis de ikke stemte med dem, eller hvis de stemte imod dem, saa

vilde de være udsatte for at blive opsagte af deres Leieforhold eller miste deres Arbejde eller ikke faae andet Arbejde, saa siger jeg dertil: Jeg indser ikke, hvorledes man juridisk vil kunne forbyde en Mand at give Arbejde til den, som han vil give Arbejde, og lade være at give Arbejde til den, hvem han ikke vil give det. Man kan bømme om den Ting, som man vil, men man maaste mene, at dette ikke er moralsk rigtigt og forsvaerligt at benytte saadanne Midler, men jeg ser ikke, hvorledes man kan sige, at det er juridisk ulovligt og som Følge deraf, at de Stemmer, der maatte være skaffede til Veie ved Benyttelsen af saadanne Midler, er ugyldige, og de Herrer, som maaste ere tilbørlige til at betragte Tingene noget anderledes, naar det er Gierne af Fabriker eller store industrielle Anlæg eller det er Godseiere, der nævnes som de Personer, der skulle have indvirket paa Bælgerne. Disse Herrer maa dog vel betænke, at Sagen ogsaa har en anden Side, og at der kan udøves Tryk ikke blot af den Slags Folk, men ogsaa af andre. De maa vel erindre, at der ikke en, men mange Gange er ført Ante over, at f. Ex. Gaardmænd have øvet Tryk paa deres Husmænd, og at f. Ex. Gaardmænd have øvet Tryk paa Kjøbmænd i Byerne. Det er noksom bekendt, at der mange Steder er gjort Forsøg paa at intimidere — for at bruge Hr. Raubers Udtryk — Kjøbstadboere i Almindelighed og Kjøbmænd i særdeleshed ved at true dem med at oprette forskellige Handelsforeninger, Manufakturforeninger o. dsl., dersom de ikke i politisk Henseende vilde gjøre saaledes, som Majoriteten paa Landet vilde det. Men naar man med mig er af den Anskuelse, at naar man tager Sagen praktisk og ogsaa tager Hensyn til, jeg tør vel sige, Anden i vor frie Forfatning, er det saare misligt at komme ind paa den Vej at ville kassere Stemmer, fordi der er udøvet en stærk Agitation, og der under den er benyttet forskellige Indvirkningsmidler paa Bælgerne, snart Overtalelser, snart en Stille i Udsigt Fordel eller Tab i økonomisk Henseende, efter som de gaa den ene eller den anden Vej — naar man har den Anskuelse, siger jeg, saa tillader jeg mig ogsaa at tro, at man maa komme til det Resultat, at forat en Protest, der fordrer, at et Valg skal omstødes, hvor Stemmeforskjellen har været henved 300 Stemmer, paa Grund af saadanne Angivelser om formentlig uberettiget Indvirkning paa endel Bælger, skal kunne tages til Følge, da maa der forelægge meget bestemt angivne Fakta, tilstrækkelig dokumenterede og det maa ligge for, at det virkelig har fundet Sted i et saadant Omfang, at det kunde foranledige til at kassere Valget, skjønt Stemmeforskjellen er saa stor. Dette foranlediger mig til noget nærmere at belyse, af hvilken Bessaffenhed Protestanten Hr. Raubers Indsigelser ere. Der er, hedder det, øvet et stærkt Tryk, dels i Byerne og dels paa